

1 TESARONAËKA'

E Pöl to te' voh non manih Kōrin, pare' kiun ke na a napan va po vaman varih Tesaronaëka' o kiun vamomoaan pe'. Tesaronaëka' voh a vöön apuh va pa muhin va Mësadonia', a vöön apuh pamëh to te' voh non sinten tahi'. Manih pa vakön vavih pe Pöl pa vatvus a soe, e' to vatvus momoaan a soe vih manih pa napan va Tesaronaëka'. Ka pusun in a ö ne' to vatvus a soe vih pamëh, no o kum te' va po vaman to sun en, (Aposol 17:1-14). A ma paeh va pa napan va po vaman poë varih, ee voh ro Jiu'. Ivëhkëk, a peo pee, ee ra napan to hikta te' ne pan ee ro Jiu'. Ka ma to Jiu' poë varih no a ma paeh va pee to pahan voh e pa hanan va pa vasunön e Ieesu'. Ke' ivëh, a tah no a ma te' susun po Jiu to puhio' suk voh, pare veo ke ee pe Pöl me a ma vamomhë pe', kee nö ee pa vöön va Beria'. Ko vasuksuk po' ne Pöl to vanö e Timoti', ke' nö en Tesaronaëka'. O poen ne' to hah ma', e' to vatvus en pa soe vih va pa ö nee to te' va ne.

Manih po kiun vëh ne Pöl to soe vavihvih ke Sosoenën, suk a napan va Tesaronaëka' to vaman ne, ko pah te' vaes e ne pa ma vu punis, me manih po iu pee, ee to koman ne e Pöl. E Pöl to iu vakikis non raoe manih po kiun vëh, pare' piun en pa hi pee manih pa taate' va pa mët.

A ma kiun varih to tataki va ne manih.

A potan avih pe Pöl, 1:1

E Pöl to soe vavihvih ke Sosoenën suk o vaman pee, 1:2-10

Vöhio' va pa ma taate' pe Pöl topniira napan va Tesaronaëka', 2:13-20;
3:1-13

A ma taate' vih no a napan va po vaman se suksuk ne, 4:1-12

O vavaasis va pa hah pe Ieesu' manih po oeh, 4:13-18; 5:1-11

A ma soe vakikis, me a soe ataaton pe Pöl, 5:12-28

O Kiun Vavovoh Ne Pöl To Vanö Ke Na A Napan Va Tesaronaëka'

1 1O kiun va'ih to tane' nös peö' e Pöl. Ke Saëlas pen Timoti' to te' va'peh me a ne neo', kemöm vanö nös a potan avih pemöm manem peöm.

O kiun va'ih nemöm to vanö ka nös neöm, o kum te' varem to vaman nem e Sosoenën manih pa vöön va Tesaronaëka'. Eöm o kum te' varem to vaman nem e Tamaara Sosoenën, me e Ieesu' Kristo e Sunön pea.

Eö' to hinhin no' e Sosoenën pan, e' se ururuan a neöm pare' he' a neöm a taate' moomo.

**A Napan Va Tesaronaëka' To Öt Vakis E Ne Po Vaman
Pee, Pare Te' Vatotoopin Ne Pa Matan E Sosoenën**

²A ma poen kurus nemöm to koman a no neöm, pamöm sosoe vavihvih ke nem e Sosoenën. Ka manih pa ma hin pemöm, nemöm to popoka' nem nös a ma ëhnëeneöm manih pa ö nemöm to hinhin nem. ³Pamöm sosoe vavihvih ke nem e Sosoenën e Tamaara, suk a ma vaman peöm to kunkuin non a ma kokoman peöm. Köm nonok nem a ma taate' vih, manih pa ma kiu nöm to nonok nem, suk a taate' iu te' peöm. Emöm to soe vavihvih pet me e nem pe Sosoenën, pan a ma kokoman peöm se te' kikis tamoaan ne. Suk eöm to anoeh nem e Sunön Sipoan pea Ieesu' Kristo se hah amot ma'.

⁴Kën kea me ra kën vamen, eöm to nat e nem pe Sosoenën to iu rakah e non peöm. Kemöm nat e nem pe Sosoenën to kon voh en peöm a napan koman pe'. ⁵Ka Soe Vih vëh nemöm to te' voh ka nös neöm, to hikta te' non pan o vahutët akuk. Ahik. A soe pamëh to tavus me voh o kikis. Köm ep vamaaka rakah em po vaman eh pemöm to tane' ma' pa Tuvuh Vasio'. Ke eöm koman to nat e nem pa taate' nemöm to nok voh, marën a va'aus a neöm po poen nemöm to te' va'peh me voh a no neöm. ⁶Ivëhkëk, eöm to kon a soe pe Sosoenën, ivëh, no a ma punis peo me o kamis to tavus suk voh manih peöm. Suk eöm me to vatet voh a ma taate' pemöm, me a taate' pe Sunön, ke Sunön kunkuin a ma kokoman peöm köm kon em po vaeö to tane' ma' pa Tuvuh Vasio'. ⁷Ivëh, nöm to vataare suk voh a taate' vih peöm manih pa napan varih, to vaman ne e Ieesu' Kristo to te' ne manih pa poa muhin varih, Mësadonia', me Akaëa'. ⁸Eöm to vatvus a Soe pe Sunön manih pa napan. Ka soe pamëh nö vëvëhö' va en manih pa tanih po kamus. Ka soe pamëh to hikta te' varoe non manih Mësadonia', me manih Akaea'. Ahik! A napan va pa ma vöön kurus to pënton vahik voh ee, peöm to kon voh em pa Soe pe Sosoenën, paröm vaman em pe'. Ivëh, kemöm to hikta te' hah me nem ta meh soe nemöm se soe hah ka neöm. ⁹Ivëh, ka napan va pa ma muhin kurus vavahutët suk vavi' e ne, pa hanan nöm to öt vah va ka möm, po poen nemöm to vos voh nös, pamöm te' va'peh me a no neöm. Ee to vavasoe suk e ne peöm to he' tonun e sosoenën vapikpiuk, paröm taneo em pa vaman e Sosoenën to'to' tamoaan. E' e Sosoenën vamaman, paröm tavus em a nap kiu pe'. ¹⁰Ee to vavasoe suk e ne peöm, to anoeh nem e Koa' pe Sosoenën vëh ne Sosoenën to kuin tane' hah poan pa mët. Po Poen ne Koa' Ieesu' se hah tane' ma' pa vöön va kin, e' se va'aus a ra, ko hehe a ra këh o heve pe Sosoenën vëh se tavus amot ma'.

E Pöl To Soe Tavus A Kiu Ne' To Nok Voh Manuh Tesaronaëka'

2 ¹Kën kea me ra kën vamen, eöm to nat koman e nem pa kiu nemöm to nok voh pa ö nemöm to vavih voh nös manem peöm,

to hikta se ro akuk non. ²Po vamomoaan nemöm to kehkeh nö nem nös peöm manem Tesaronaëka!. Emöm to te' nem manih pa vöön vëh Filipaë, pamöm taum o kamis nën. A napan va pa vöön pamëh to hinën kamöm. Ivëh, köm nat e nem, a nap peo rakah to he' tonun ka möm, pare vapikpiuk a möm. Ivëhkëk, e Sosoenën pea to va'aus e non pemöm. Kemöm sun vakis e nem pa vatvus a Soe Vih pe' manih peöm. ³A hin pemöm manih peöm pa vaman e Ieesu' to hikta te' non pan o piuk. Emöm to hikta kokoaan nem a ma kokoman pemöm manih peöm, ke', emöm to kehkeh piuk ka no neöm. Ahik. ⁴E Sosoenën to punö' voh en pemöm. Ko vaman e non pemöm, pare' he' en pemöm pa kiu va pa vatvus a Soe Vih. Ko poen nemöm to vavaato nem, emöm to hikta iu nem a vamanman a napan, pan ee se vaeö in a kiu pemöm. Ivëhkëk, e Sosoenën koman to kiiki non a ma kokoman pemöm, ivëh, nemöm koman to iu suk nem eah, se vaeö in a kiu pemöm. ⁵Eöm to nat e nem, emöm to hikta iu panih nem a ma kokoman peöm, pa ö nemöm se nok ta ma soe vihvih, marën a rëh a ma te' kokoman peöm. E Sosoenën to nat e non pa tah pamëh, a man. Emöm me to hikta se koaan ka non neöm po kokoman pemöm, suk emöm to hikta te' me nem a taate' amun. Pamöm hikta se vamanman a no neöm, ko öt këh a neöm a ma moni' peöm. ⁶Emöm to hikta kehkeh kon nem to ëhnan apuh manih peöm, me ro upöm te'. ⁷Oman, emöm to te' e nem o aposol pe Kristo, ivëh, kemöm se keh iu voh nem, emöm to antoen e nem pa soe ka neöm, köm va'aus voh em pemöm. Ivëhkëk, o poen nemöm to te' va'peh me voh a no neöm, emöm to te' me nem a taate' tö vamanih pe köövo to matop non e koa' sone' pe'. ⁸Suk ataeah, emöm to vaeö me e nem peöm, pamöm iu vi rakah e nem peöm. Emöm to kehkeh va'aus e nem peöm pa Soe Vih pe Sosoenën, pare' hikta te' non pan, e' a soe varoe ko pamëh, emöm to vamatop me e nem pa mët, marën a va'aus a neöm. Suk ataeah, eöm to tavus em a ma meh te' pemöm, pa ö nemöm to iu va nem.

⁹Kën kea me ra kën vamen, eö' to nat e no' peöm to kokoman hah e nem pa ma kiu hiva', me a ma te' a vö'parean nemöm to nonok voh nem manih topnineöm. Emöm to kiu vëhva' rakah e nem manih peöm pa vavaasis a neöm a Soe Vih pe Sosoenën, pa ma popoen, me pa ma potan. Emöm to hikta antoen nem a he' punis a neöm pa matop a möm pa taëën.

¹⁰Eöm to nat e nem, e Sosoenën me to nat vahik voh en pa taate' nemöm to nok voh manih peöm, a napan varih to vaman voh e Ieesu' Kristo. Emöm to nok voh a ma taate' totoopin varih, to te' vih ne manih pa matan e Sosoenën, pamöm hikta nok ta hat. ¹¹Eöm to inan e nem, pa ö nemöm to matop va ka no neöm, vamanih pa ö ne taman to matop va non a ma koa' pe'. ¹²Emöm to vavaasis a no neöm a soe va'ih, marën a kunkuin a ma kokoman peöm. Pamöm vakikis a neöm pa soe pemöm pan, eöm se suk vakis rakah a taate' vih to onöt non a taate' pe Sosoenën.

E Sosenën to vaoe voh a neöm, pan eöm se hop manih pa Matop Vih pe', ko kon a ö ihiho' vih, kuru me amot manuh pa vöön va kin.

A Ta Tesaronaëka' To Vaman Vakis Rakah, Ee Pare Te' Ee Pa Ma Punis

¹³Ka meh tah ivëh, emöm to sosoe vavihvih tamoaan ke nem na e Sosenën, suk eöm to kon a soe pe', nöm to tēnan manih pemöm. A soe pamëh nöm to hikta kon va in eah manih pa soe pa te'. Ahik. Eöm to kon va em pe' manih pa soe koman pe Sosenën. Ka soe pamëh e' a soe koman pe' to kiu non manih pa ma kokoman peöm, a napan varih to vaman voh e Sosenën. ¹⁴Kën kea, me ra kën vamen, eöm to tavus vatoe me voh em pa ma kum te' varih to vaman voh e Sosenën, pare te' ne manih pa muhin vëh, Jiutia'. A napan poë varih to vatös me voh ee pe Ieesu' Kristo. Ka ma punis nöm to taum, ee a ma punis no a napan koman va pa muhin peöm to he' a neöm. Ka ma punis poë varih to vatoe akuk va e ne manih, pa ma te' punis no a nap kiu pe Sosenën to taum me voh manih pa koreero Jiu'. ¹⁵O Jiu', ee a napan poë varih, to ip vamët voh e Sunön pea Ieesu' Kristo, me ro te' vanënën soe, pare veo vavah ka möm pan emöm se këh a muhin pee, suk ataeah, e Sosenën to hikta vaeö me non raeo. Ee to rës me e ne po upöm te'. ¹⁶Pare pupunö' rakah e ne pa soepip a möm pa vavaasis a soe pe Ieesu' Kristo, manih po te' varih to hikta te' ne pan ee ro Jiu'. Suk ataeah, ee to hikta iu ne a ö ne Sosenën se kon hah a napan poë varih. Ee to nonok va ne manih, ivëh, no a ma hat pee se tatavus vapeo suk ne pa ma poen kurus, ko onöt non po poen no heve pe Sosenën se taum raeo.

E Pöl To Iu Ep Hah Non A Ta Tesaronaëka'

¹⁷Kën kea me ra kën vamen, a napan to nok voh a ra, ka vakëh ee pa ma si' poen. Kemöm hara' rakah va nem manih pa ö no e voe to te' ke non a ma koa' pe' pa ma si' poen. Emöm to hikta ep hah ka neöm. Ivëhkëk, o kokoman pemöm to te' avoe' e non manih peöm. Ivëh, kemöm eh rakah e nem pa taum këh ta hanan, nemöm se koe ke nös pa ep a neöm. Suk emöm to iu vi rakah e nem peöm. ¹⁸Emöm to iu itoe' rakah e nem pa nö nös peöm. Keö' koman e Pöl to pupunö' vakis tamoaan rakah e no' pa ep këh ta hanan, nö' se koe nös, parö' ep a neöm. Ivëhkëk, e susun po ora' hat to susunpip e non pemöm pa nö nös peöm. ¹⁹O poen ne Sunön pea Ieesu' Kristo se hah ma', kataeah se nok a ra ka sun vakis me o vaeö manih pa mataneah? Emöm se kon ataeah to vataare non, a ö nemöm to nonok nem a ma kiu vih poë varih? Emöm se vaeö varoe suk a no neöm a napan va Tesaronaëka'. ²⁰Oman rakah, eöm o maaka pemöm. Ke eöm koman to vavaeö a no möm sih.

**E Pöl To Vanö E Timoti' Manuh Pa Vöön Va Tesaronaëka',
Marën A Vakikis O Vaman Pa Napan Va Pa Vöön Pamëh**

3 ¹Emöm to pah kokoman vörep e nem peöm, pamöm hikta onöt nem a anoeh varë. Emöm koman to nok em po kokoman, pan e' to vih

non pemöm po' Saëlas se te' nem manih pa vöön vëh Atëns. ²Emöm to vanö ka nös neöm e kea pea Timoti'. Suk e' a te' pamëh to kiu va'peh me a no möm. Kemöm nonok nem a kiu pe Sosenën. E' me se vava'aus a no möm pa vatvus a Soe Vih to soe suk non e Kristo. Emöm to vanö nös eah, marën a vakikis me a va'aus o vaman peöm. ³Pe' to hat non pa ö no a punis me kamis vëh, nöm to tataum nem tome' nok a neöm ka ma upöm peöm kokoman vatëh e ne pa ma tah poë varih. Eöm koman to nat e nem, pea se taum a ma vu punis poë varih. ⁴Ko poen nemöm to te' me voh a no neöm, emöm to soe vanat voh em peöm pan, ea kurus se taum ee pa ma vu kamis to te' va ne manih. Eöm to nat e nem, kuru va'ih no a ma kamis poë varih to tavus vateera' ee manih pea. ⁵E' a pusun in a ö nö' to hikta se anoeh varë suk no'. Ivëh, nö' to vanö suk nös e Timoti' manem peöm, pan e' se inan po vaman peöm, pare' soe vanat hah a ma neo'. Peö' to nanaöp no' pan, e susun po ora' hat tome' punö' a neöm, köm vaman eah, ka ma kiu kurus nemöm to nok manih peöm, ro akuk ee.

**E Pöl To Soe Vavihvih E Sosenën, Suk E Timoti' To Soe
Vanat Poan A Vih Pa Napan Va Tesaronaëka'**

⁶Ivëhkëk, e Timoti' to tane' hah ma' manem peöm, ka kuru va'ih, ne' to tavus en ma' pemöm, pare' te' tane' hah ma' a soe vih manih peöm, pare' vatvus kamöm, pare' soe pan, eöm to öt vakis avoe' rakah e nem po vaman peöm me a taate' iu te'. E Timoti' me to soe kamöm pan, a ma tamoan nöm to kokoman a no möm, paröm kehkeh ep a no möm. Vamanih pa ö nemöm to kehkeh ep me va ka no neöm. ⁷Ivëh, kën kea, me ra kën vamen, emöm to pënton em, peöm to vaman vakis rakah e nem. E' a tah pamëh to vakikis rakah en po kokoman pemöm manih pa ma punis, me a ma kamis varih nemöm to te'te' nem. ⁸O to'to' pemöm se puh rakah po vaeö pa ö nemöm se nat ka no neöm to sun vakis nem po vaman peöm, paröm vatös me nem e Sunön. ⁹Emöm to te' rakah me nem o vaeö apuh manih pa matan e Sosenën pea, suk eöm. Emöm to hikta onöt nem a soe vavihvih va antoen eah, suk a ma vaeö varih nemöm to hara' nem. ¹⁰A ma potan kurus, me a ma popoen kurus, nemöm to hinhin nem manih pa ma kupu pemöm, pan e Sosenën se vaonöt ka möm, kemöm nö nös ko ep ka neöm. Pamöm he' a neöm a ma taneah nöm to iu nem, marën a vakikis o vaman peöm.

E Pöl To Iu Ep Hah Non A Napan Va Tesaronaëka'

¹¹Kuru nemöm to iu rakah nem, pan e Sosenën e Tamaara, pen Sunön pea Ieesu' Kristo se vamatop ka möm ta hanan, kemöm nö nös manem peöm. ¹²Emöm to iu nem e Sunön pea Ieesu' Kristo se nok a taate' iu te' pe', ke' pu momoan manih peöm, ko pahan po' na manuh po upöm te',

me manih pa napan kurus. Ivëh, köm sih iu nem ro upöm te', vamanih pa ö nemöm to iu vavoh ka no neöm. ¹³Manih pa taate' pamëh ne Sosoenën to vakikis en pa ma kokoman peöm. Ko poen ne Sunön pea Ieesu' Kristo se hah me ma' a nap vivihan pe', e' se ep a neöm o vivihan, no a ma taate' peöm to totoopin, ka hikta hat to te' non manih peöm pa matan e Sosoenën, e Tamaara.

Ea Se Nat No Nonok No A Taate' Te'te'vaasi'

4 ¹Kën kea, me ra kën vamen, emöm to vataare voh em peöm pa ma taate' ne eöm se suksuk nem, paröm vavatet nem o iu pe Sosoenën. Eöm to vatet vahik voh em pa ma taate' poë varih. Ivëhkëk kuru, emöm to ihi e nem peöm, pamöm kehkeh vaeh nem a ma kokoman peöm manih pa ëhnan e Sunön pea Ieesu'. Ivëh, köm se makat rakah nem pa nok vavih a ma taate' poë varih. ²Eöm to nat vahik voh em pa ma moeh tah kurus, nemöm to soe voh ka neöm a nok, manih po kikis pe Sunön pea Ieesu' Kristo. ³O iu pe Sosoenën manih peöm to te' va non manih pan, eöm se he' a ma to'to' peöm manih pe'. Paröm tavus o te' vivihan, ko vaniu këh a taate' rëhrëh, me a taate' te'te'vaasi'. ⁴E' to iu non a ma papaeh peöm se vaasis vavih a matop a taate' vaen. Ko vatet a taate' vivihan va po vaen manih pa sionineöm, me eöm se vavatet nem a ma taate' vih. ⁵Pe' to hat non pa ö no a ma kokoman, me a ma iu hat poë varih se rëh koe va ka neöm manuh pa nok a taate' rëhrëh, vamanih pa ö no te' varih to hikta nat ne pe Sosoenën to nonok va ne sih. ⁶Eöm me, se koe a nok o pöh vu taate' hat pamëh manih pa kën kea, me ma vameneöm varih, a napan pe Kristo, paröm piuk raoe ko nok em pa taate' hat pamëh manih pee. Moaan voh nemöm to soe vakis rakah ke voh em peöm pan, e Sunön se vakmis rakah en pa napan varih, to nonok ne a ma taate' hat to matan va ne nën. ⁷E Sosoenën to vaoe voh a ra, pan ea se te' vivihan no, para vavatet no a taate' vih. Pare' hikta iu a rora se te' no pa taate' hat. ⁸Ivëh, ka ta pah te' se keh pënton varo o vavaasis peö', e' a te' pamëh to hikta pënton varo varoe non o vavaasis peö'. Ahik. E' to pënton varo me en po te' vavaasis pe Sosoenën. O vavaasis pamëh to hikta te' non pan o vavaasis pa te'. Ahik. E Sosoenën koman, e' a Te' pamëh to he' me en pea pa Tuvuh Vasio' pe'.

⁹A hikta tah hah sö' kiun suk ka nös neöm, ta soe va pa taate' iu te' peöm manih po upöm peöm. Suk ataeah, e Sosoenën to soe vahik ke voh en peöm, pa taate' iu o upöm peöm. ¹⁰Oman, eöm to he' voh em pa ma iu peöm manih pa ma kea varih to te' me ne o vaman manih pa muhin vëh Mësadonia'. Ivëhkëk, kën kea me ra kën vamen, emöm to hinhin vakis avoe' e nem peöm pa vakikis a ma kokoman peöm, pan eöm se vataare oah rakah a taate' iu te' peöm manih pa napan poë varih.

¹¹Eöm se kiu vëhva' rakah pa nok a iho' vih vakamö' peöm. Eöm se kiu pa ma koreneöm, paröm nok a ma kiu koman peöm, marën a va'aus

koman hah em. Vamanih pa ö nemöm to soe vavoh ka neöm. ¹²Eöm se keh nonok va nem nën, eöm hikta antoen nem a kökööt ta pah tah. Ivëh, ka napan varih to hikta te' me ne o vaman, ee se ta e ne peöm. Köm hikta antoen nem a han hah manih po upöm te', pa ma taneah nöm to iu nem.

E Sunön Se Hah Ma', Pare' Ununun A Ra

¹³Kën kea me ra kën vamen, emöm to iu nem a ö nöm se nat vavih pataeah se tavus amot manih pa napan pe Kristo varih to mët voh ee. Ivëh, ke' hat non peöm tome' tamak vamanih po te' varih to hikta te' ne to vaman manih pe Sosoenën. Pare hikta te' vamatop anoeh ne a sun tane' hah pea manih po vapeepe. ¹⁴Ea to vaman no e Ieesu' to mët voh en, pare' sun tane' hah en pa nap mët. Ivëh, ka nat e no po kikis pe Ieesu' ne Sosoenën se kuin hah en po te' pe Kristo varih to mët voh ee. Kee pët hah me ee ma' pe'.

¹⁵Emöm se soe va ka neöm manih pa soe pe Sunön. O poen ne Sunön se hah ma', ke ea a napan varih to te' to'to' no manih po oeh, ea to hikta onöt no a vovoh ke ra napan varih to mët momoan voh. ¹⁶E Sunön se to vakis rakah en ma', ke susun po ankerö' se vakoko ma', ka suvin pe Sosoenën tanih en ma', ke Sunön kunah këh en ma' pa vöön va kin, Ka nap mët varih to vaman ne e Ieesu'. Ee a napan poë varih se kon o to'to', pare sun momoan hah ee. ¹⁷Manih po poen pamëh ne ea varih a napan to te' to'to' avoe' no, e Sunön se ununun a ra, pare' me peah va'peh en pea manuh akis me ra napan varih to mët voh ee. Ka vatatan me ee pe Sunön, para te' va'peh tamoan me e no pe'. ¹⁸Ivëh, köm se sun vakis, paröm vatvus ke ra ma napan pe Sosoenën a soe pamëh, ka soe pamëh sih vakikis a ma kokoman pee.

Ea Se Anoeh Vavih No O Poen Ne Sunön Se Hah Ma'

5 ¹Kën kea me ra kën vamen, emöm to hikta onöt nem a kiun to kiun to soe vanat a neöm o poen, me a aoa' poanheh, no a tah pamëh se tavus ma'. ²Eöm to nat vavih e nem po Poen ne Sunön se hah ma' manih po oeh vëh, e' se vöhhak rakah a neöm. E' se nö va ma' manih pa ö no a te' kakaveo to pön va ma' pa popoen. ³A napan se vavasoe e ne pan, “Kuru e' o poen te' vavih pea, na se te' vakamö' no.” Ivëhkëk varu' rakah va ko manih, no a tah vëh se mirö' raeo, se tavus vëhö' en pee. Ke' te' va e non manih po kamis apuh vëh to tatavus non pe köövo to kehkeh vahuh non e koa'. A napan poë varih to hikta antoen ne a vaniu këh a tah pamëh.

⁴Ivëhkëk, kën kea me ra kën vamen, eöm to hikta te' nem pa popoen. Ivëh, no Poen hah pe Sunön to hikta se vatoksean suk a no neöm, köm töhkak va em manih pa ö no a te' to ep in a te' kakaveo to nö ma'. ⁵Eöm

kurus rakah a napan va po maaka me pa potan. Ea to hikta te' no pan, ea a napan va pa popoen. ⁶Ivëh, ka se nat no te' va nö manih po upöm te' varih to koroh ne sih. Ivëhpëhkëk, ea se te' vamatop tamoan no, para opoep no, ko te' me no o kokoman maaka. ⁷Ea to nat vavih e no pa napan varih to koroh ne sih, ee to koroh ne sih pa popoen. Ko te' varih to kakaak ne sih, ee to kakaak ne sih pa popoen. ⁸Ivëhkëk, ea a napan va pa potan. Ea se te' natsean no, para matop hah a no. Ea se kon rakah a taate' vaman, me a taate' iu te', kee te' va ne manih po këpro' to sunpip a rora, ko matop e ne pea. Ea me se kon a taate' anoeh vamanih pa ö ne Sosenën to kon hah voh en pea këh a hat. Ka taate' pe Sosenën pamëh, se te' va non manih po uvan eh vavapus me, ne ea to uvan no. ⁹E Sosenën to hikta kon voh a ra marën a vakmis a ra. Ahik. E' to kon koe hah voh a ra manih pa mët pe Iesu' Kristo. ¹⁰Suk ataeah, e Iesu' to mët voh, marën a va'aus a ra. Ivëh, ka se pët te' va'peh me no eah po poen na to te' to'to' no, ke', ea se mët, po poen ne' se hah ma'. ¹¹Ivëh, ke eöm papaeh se he' a ma soe vih, marën a vakikis a ma meh peöm. Vamanih pa ö nöm to nonok va nem manih kuru.

**E Sosenën To Antoen E Non Pa Va'aus A Napan
Pe Kristo, Kee Kon A Ma Taate' Vih Oah**

¹²Kën kea me ra kën vamen, kuru nemöm to ihi e nem peöm pan, eöm se ta nem a napan varih to kiu ne topnineöm. Kee vovoh ka neöm manuh pe Sunön, ko vavaasis a neöm pa taate' pa napan to vaman ne e Kristo. ¹³Eöm se ta nem rae, ko kë nem a ehneëre manih pa taate' iu peöm, suk a ma kiu nee to nonok ne. Paröm vapöh kokoman nem topnineöm.

¹⁴Kën kea me ra kën vamen, emöm to ihi e nem peöm pan, eöm se soe vanatsean ke ro te' varih o karauh. Paröm kunquino o kokoman po te' varih o nanaöp. Ko va'aus o te' varih o sunë. Paröm kunah, ko te' me nem a taate' tö manih pa napan kurus.

¹⁵Eöm se te' vamatop nem, paröm nat va nem manih pan, e' to hikta vih non pa piun a hat no a meh te' to nok manih peöm. Ivëhkëk, eöm se sun vakis nem pa nok ataeah to vih non po epep po upöm peöm, me a napan kurus.

¹⁶Eöm se te' vaeö tamoan nem, ¹⁷paröm hinhin tamoan nem pa ma poen kurus. ¹⁸Ka ma taneah ro to tavus ne manih peöm, eöm se soe vavihvih ke na e Sosenën. Ke Sosenën koman to iu a no neöm a napan varih to vatös me voh e Iesu' Kristo, pan eöm se nonok nem a ma taate' poë varih.

¹⁹O poen no a Tuvuh Vasio' se keh kuin o kokoman peöm pa nok a kiu pe', eöm se nat nem sunpip a soe pe'. ²⁰Paröm nat nem pënton varo a soe vanënën. ²¹Ivëhkëk, eöm se iniinan vavih pa ma soe, me a ma taate' varih no o te' vanënën soe to soe ka neöm. Paröm öt vakis a soe me a ma taate' vih varoe. ²²Ko vaniu këh nem a ma vu taate' hat.

²³Eö' to hinhin no' e Sosoenën koman, pan e' se he' a neöm a taate' moomo pe'. E' to nok a neöm, köm he' kurus em pa ma to'to' peöm manih pe', ko tavus em o te' vivihan. E' me se matop vavih e non pa tuvuh peöm, me o apen, me a ma sionineöm no ahikta hat to te' ne manih pee. Kee te' vavih e ne, ko antoen po Poen ne Sunön pea Ieesu' Kristo se hah ma'. ²⁴Eöm se vaman rakah nem a te' vëh to vaoe voh a neöm, ivëh, e Sosoenën. E' se nok ken peöm pa ma moeh tah kurus, kee tavus ee manih peöm. Suk e' to vavatet non a soe man pe'.

²⁵Kën kea me ra kën vamen, eöm se hinhin va'aus a no ma' möm.

²⁶Manih pa taate' pea a napan pe Sosoenën, a ma papaeh peöm se he' a soe vavihvih vivihan pe' manih pa ma upöm peöm, pa ö nöm to vatötönun.

²⁷Eö' to soe vakis rakah ka neöm, manih pa ëhnan e Sunön pea, Ieesu' Kristo, eöm se ëhëh rakah nem o kiun va'ih manih po te' kurus varih to te' me ne o vaman.

²⁸Eö' to hinhin no' pan, o ururuan pe Sunön pea Ieesu' Kristo se te' tamoaan me a no neöm.